

Київський Політехнік

Заснована 21 квітня 1927 р.

№27-28
(3489-3490)

28 серпня
2024 р.

Виходить
двічі на місяць

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Напередодні початку навчального року ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського Анатолій Мельниченко, який влітку цього року змінив на цій посаді багаторічного очільника Київської політехніки Михайла Згуровського, зустрівся з головним редактором університетської газети, відповів на запитання редакції та розповів про плани і головні цілі нової управлінської команди нашого вишу.

— Шановний Анатоліо! Анатолійовичу, обраний ректором КПІ — це вже свого роду долучення людини до історії, причому не лише КПІ, але й української науки та освіти. При цьому кожний ректор — це початок нового етапу життя університету. Проте наш університет за роки існування вибудував міцні традиції. Саме про повагу до традицій говорилося і в першому пункті Вашої передвиборчої програми. Тож які традиції ви хочете зберегти, які розвинути, що нового прагнете впровадити в життя КПІ?

— Справді, про традиції ми говорили неодноразово, і не лише під час виборчої кампанії. Я вже казав у деяких інтерв'ю, що в нас давно закоренилася традиція поваги до своєї історії, поваги до тих наукових школ, які були сформовані в університеті. Ця традиція має продовжуватися. Ми розуміємо, що напрацювання тих науковців та інженерів, які засадили наукові школи в галузях механічної інженерії, хімічної інженерії, авіабудування тощо, ми мусимо не лише зберегти, але й примножити. А ще в університеті має зберігатися традиція вивищення статусу науково-педагогічного працівника.

Другим напрямом збереження традицій КПІ, і про це я також уже неодноразово казав, є забезпечення високого рівня фундаментальної підготовки. Я переконаний в тому, що забезпечення потужної фундаментальної підготовки є одним із головних секретів успіху КПІ в усі роки його існування. Мені доводилося горгати деякі навчальні плани, яким по сорок-п'ятдесят років, щоби подивитися на глибину вивчення певних дисциплін, проглядати історичні документи, щоб дізнатися, що вивчали студенти у різni історичнi перiоди. Певна рiч, за радянських часiв у програмах була дуже суттєва ідеологiчно-гуманiтарна складова, але це все ми виносили за дужки. Водночас, у тодiшнiх навчальнiх планах був дуже значний обсяг фундаментальних дисциплiн. I ми бачимо, що iнженери тих попереднiх перiодiв були фахiвцями, котрi створювали серiозну технiку, мали значнi досягнення, що iнколи навiть змiнювали характер виробництва та впливали на розвиток цiлих галузей. Отож я думаю, що oцi традицiю ми обов'язково зберiгатимемо.

Ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського Анатолій Мельниченко про плани і головні цілі нової управлінської команди

Що стосується започаткування нових традицій, то я хотів би, щоб традицією і культурою стало те, що будь-який наш науково-педагогічний працівник, який у своїх розробках і дослідженнях отримує важливий науковий результат, фіксував би право інтелектуальної власності на нього спiльно з університетом. А далi — отримував роялтi. Інакше кажучi, традицiєю повинно стати як правильне адмiнiстрування цiєї дiяльнiстi, так i її правовий супровiд та пiдтримка. Поки що цю сферу ми належним чином не опанували.

Є традицiї вшанування наших героїв, i ми звичайно не будемо вiд них вiдходити.

Хотiлося б повернутися i до традицiй, якi мають на нас символiчне значення: це, наприклад, щорiчне вiдзначення Днiв першокурсника, проте ми зможемо повернутися до neї пiслi нашої Перемоги; традицiї органiзацiї рiзних заходiв. Bo нашi унiверситет завжди вирiзнявся з-помiж iнших тiм, що це не просто виш, у якому готують висококвалiфикованих фахiвцiв i проводять передовi наукovi дослiдження, ale й спiльнотa, де формуються люди, особистостi. Людина ж не народжується, людина постає. I от в КПiшному середовищi постають люди особливого духу. Я це бачу i по собi, i по багатьох своїх знайомих, друзiх, яких я здобув у КПI. Mi з ними з першого курсу iдеально по життю. Самоiдентифiкацiя людини як такої, що належить до КПI, дуже важлива. Для мене особистo дуже цiнно, коли людина, з якою я перетинаюся в будь-яких сферах, є випускником нашого унiверситету. Тому продовження i розвиток традицiї iдентифiкацiї людини як частини спiльноти КПI через пiдтримку такого середовища — освiтнього, виховного, культурного — це вкрай важливо.

I, звiсно, хотiлося б посилити традицiї демократизацiї управлiння. Зокремa i в частинi колективного uхвалення рiшень.

A ще важливо для нас є традицiя лiдерства. Mi повиннi не лише декларувати, що ми лideri, ale й традицiйно рухатися в фарватерi розвитku вицi освiти.

— Вже розпочato роботу над Страте-

гiю розвитку унiверситету на наступнi

5 рокiв. Звiсno, праця це колективна, од-

нак певнi її головнi напрями безумовно

вже намiчено. Якими є вони? Що буде

в приоритетi на цi роки, iо просто ко-

рiзуватиметься, а що залишииться без

zmін?

— Оскiльки попередня Страте-

гiя розроблялася на перiод до початку 2025 року, з

нового року mi маємо розпочати реалiзувати Страте-

гiю на наступний перiод. Ключовi її засади буде оголошено i винесено на

обговорення колективu восени. Це, звичайно, будуть питання розвитку нашого науково-інновацiйного потенцiалu; питання, що

стосуються активнiшого впливu унiверситетu на процесi

стalого розвитку громад (зокремa Києva i, взагалi, усiєї Україni),

стalого розвитку унiверsитетu. U цьому

документi буде передбачено декiлька

стратегiчних програм: програма "Зелений

унiверsитет", програма "Інклузивний унi-

vercитет" тощо. Виразно буде вiдображен

питання цифровiзацiї нашої роботi i, фактично, iмплементування окремих цифрових сервiсiv у дiяльнiсть КПI.

Важливим блоком Страте-

гiї буде питання iнтернацiоналiзацiї, забезпечення актив-

nшого виходу КПI на зовнiшнi ринки освiтнiх послуг. A також посилення наших

позицiй u мiжнародних рейтингах. Останнe

— це не справа одного року, bo вiдомo, що

рейtingи завжди визначаються за рiк пope-

редn: наприклад, цього року mi маємо

рейtingi за результатами 2023 року, а за 2024

рiк — матимемо наступного року. Ta в будь-

якому разi посилення наших позицiй u

мiжнародних рейтингах i входження в новi

— один iз дуже вагомих для нас напрямiv.

Крiм того, частину Страте-

gi буде присвячено перетворенню КПI на певний центр

оборонних технологiй та пiдготовки фахiвцiв для роботи u сферi оборонно-промис-

лового комплексu. Ce важливий напрям, i mi будемо його посилювати. Будемо

вiдвертими, навiть пiслi нашої Перемоги,

mi вiд кордонiv з агресивним сусiдом niku-

di не подiнемoся. Tому nam слiд завжди

бути готовими до оборони нашої країni i

випереджати агресорu в розвитку вiйськовiх

спроможностей. Ймовiрно, nam доведe-

ться постiйно тримати державu в певнiй

готовностi, tak як це вiдбувається, скажiмо, в Izraile.

Hu, i, pевна riч, u центрi uвагi залишати-

mуться питання безпекi унiверsитетsкої

громадi. Ale не тiльki iї, bo потрiбно зai-

matiся i питаннями пiдвищення комфорту

робочiх просторiв, de працюють люди, по-

lлiщенням iнфраструктури унiверsитетu.

Vtym цi напряmami буде вiбудовано в tи програмi,

mi, pro якi говорив.

Zrozumilo, mi продовжуватимемо i ро-

боту з акредитacii наших освiтнiх program,

iхньoй miжnaродnoj akreditaцiї — ce tra-

diциjn речi, nad якimi mi прaцюватимemо.

A самa новa Страте-

gi буде навiть ширшою, nijk ranishe.

Mожна припустити, що в nij з'являться якiсi роздili, aktualiZovani nini-

shnoj i, bo viklocheno, що i mайбутnouю

situaciju. Dla цiого nam слid postiйno zai-

matiся naukovo-osvitiou analitikoou — ce

важливий element нашoi dialnosti. Glibo-

ko analizouci i rozumouci tendencii, mi

zmogemо priynamni ne vistavati, a, kraze, v-

iperejdjat novitni tendencii — врахuvan-

chi i osvitnih programах i naukovih doslidz-

jenia.

— Kol'i mi pochinate ruh u yakomu s

naprakmu, musimo rozumiti, zvidki mi vix-

odimo. Zim, napewno, pov'yania Vashia ideya

pro neobxidnist "nezalejnsogo auditu",

jaku vi visslovili pid cas viborchoi kam-

panii. Shzo same pererivatimetsya i viva-

chatimetsya? Skilki chas i v jakiy sposob

vidbuvatimetsya tsay audut? Jak viznachay-

ayt auditorie? I, jakiy tsye zovnishniy

audut, to chym koishom vin provoditi-

metsya?

— Якщо mi говоримо pro zovnishniy

audut, to yogo, zvinsto, maе проводити zovn-

ishnia auditorska organizatsiya. Odin iz per-

shix mojih nakaziv na posadu rektora buv

nakaz pro stvorenja robochoi grupi, ja мае

piddgotuvati nizku materialiv: pевne tehnich-

ne завдання, de буде вказано, якi елементи pererivatimetsya: finansova dialnosti, admi-nistrativno-upravlin'ska, можливо, gospodarska, можливо i inshi. Gotuetsya vidpovidne technichne zadannya. Naступna skladova roboti komisi — ce vibor zovnishnoj strukturi, ja проведе audut. Peredusim, mi, pевna rič, orisentuemosya na nedержavni kompanii, хоча, naspravidl, audut може проводити i Derzhavna auditorska служба. Ale хотilosya b mati vzaimodio z nezalejnim kompaniyami, ne проводитиметься z budjektu KPI. Audut мае finansuvatisya abo koishom spionoriv — i nini robota grupa проводить nizku peremovin ц

Новий склад проректорів університету

Ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського Анатолій Мельниченко 1 серпня представив повний склад нових проректорів університету.

Усі вони раніше працювали в різних підрозділах КПІ. Отже, нові призначення отримали:

Перший проректор Михайло Безуглій, д.т.н., професор.

Раніше – завідувач кафедри комп’ютерно-інтегрованих технологій виробництва приладів ПБФ.

Проректорка з навчальної роботи Тетяна Желяскова, к.т.н., доцент.

Раніше – очільниця навчально-методичного відділу, доцентка кафедри акустичних та мультимедійних електронних систем ФЕД.

Проректор з наукової роботи Сергій Стіренко, д.т.н., професор.

Раніше – завідувач кафедри обчислювальної техніки ФІОТ.

Проректор з міжнародних зв’язків Андрій Шишолін, к.е.н.

Раніше – начальник відділу міжнародних зв’язків.

Проректор з розвитку інфраструктури Олександр Мирончук, PhD за спеціальністю "Телекомунікація та радіотехніка".

Раніше – старший викладач кафедри радіотехнічних систем РТФ.

Проректор з адміністративно-фінансової роботи Сергій Манзюк.

Раніше – директор Департаменту майнових і соціальних питань, випускник ММІ.

Бажаємо успіхів членам нової управлінської команди КПІ ім. Ігоря Сікорського у досягненні високих результатів на користь університетської громади!

ВІЧ-НА-ВІЧ

Ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського Анатолій Мельниченко про плани і головні цілі нової управлінської команди

стор. 1

– Навчальний процес. Головне завдання університету – готувати фахівців для України. Певна річ, головним тут є підвищення якості освітнього процесу. Про це Ви говорили і під час виборчої кампанії. Які саме речі, з Вашої точки зору, слід у ньому уdosконалити, від чого відмовитися?

– Це доволі складне питання. Від чого відмовлятися? У деяких випадках, напевно, варто відмовитися від дублювання одними дисциплінами інших – це проблеми відомі. А деякі речі нам, навпаки, слід зберегти. І при оновленні освітніх програм намагатися досягти того, щоби вони не лише відповідали вимогам поточного моменту, але й озброювали випускників навичками адаптивності до подальших змін технологій у їхніх предметних галузях. Оновлення має відповісти і запитам стейкхолдерів, але при цьому слід усвідомлювати, що стейкхолдер також живе потребами сьогоднішнього дня. А от ми маємо розуміти, якими будуть потреби ринку праці за кілька років наперед. Тому освітня програма має готовуватися з передежденням і розумінням того, що технології змінюються, а ми маємо уловлювати і передбачати нові тенденції. Для цього, можливо, слід проводити освітні форсайти: ми ж усвідомлюємо, що розвиток науки і техніки пришвидшується, а наші випускники мають бути запитані ринком праці ї за роки після закінчення університету. Рітмом колом тут знов-таки виступає фундаментальна складова підготовки, яка й забезпечує інженерові високу адаптивність, бо інакше він навіть перевинеться швидко не матиме змоги.

Отож якість освіти забезпечується її новітністю та фундаментальністю.

Ну і, звичайно, якщо ми говоримо про освіту інженерну, то обладнанням, орієнтованістю на практику, глибоким проникненням у високотехнологічний ринок праці. Варто поширювати практику викладання в нас запрошеніх з бізнесу фахівців відповідних галузей.

Також висока якість підготовка в КПІ обумовлюється високою вимогливістю до студентів. Це можна, до речі, віднести і до традицій, про які ми вже говорили. Ми, дійсно, не боїмся навіть відраховувати несумілінних студентів, в разі невиконання вимог університету.

Ще один складник – підвищення якості навчального контенту. Справді, зміст навчання треба оновлювати, особливо в тих дисциплінах, які мають фаховий характер, завдяки яким відбувається професіоналізація майбутнього фахівця. Запорукою підвищення якості є також періодичне оновлення навчально-методичної бази.

Крім того, потрібно постійне підвищення якісної кваліфікації та удосконалення викладачів. Зокрема, дуже важливим є підвищення рівня іхнього володіння іноземною мовою. Бо викладач, який володіє англійською мовою, не лише працює зі своїми студентами, у тому числі іноземними громадянами, але й читає іноземну фахову періодику, літературу, що має бути невід’ємною частиною його науково-педагогичної діяльності.

Тісно пов’язано з якістю освіти питання матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу, оновлення навчально-лабораторної бази. Для цього слід закладати кошти на ці потреби в університетський бюджет, взаємодія з партнерами у питаннях їхньої участі в оновленні лабораторної бази, працювати над отриманням додаткового цільового фінансування тощо.

А ще, окрім всього іншого, КПІ має формувати людей, які вміють навчатися.

Ну і ще один елемент, який набуває нині особливої ваги, – впровадження в освітній процес штучного інтелекту. Процеси проникнення ІІІ в будь-які сфери життя є не відворотними. В освіті – також. Чекатимемо, що щось там відбудеться без нас, – програємо. Тож мусимо напрацювати лідерські позиції, вчитися, як імплементувати ці технології в нашу освітню діяльність

таким чином, щоб ми справді могли використовувати ІІІ, не позбавляючи людину можливостей здобувати фахові компетенції. Наш випускник має бути не лише користувачем ІІІ, він повинен бути фахівцем у якісь предметній сфері і, водночас, спроможним використовувати штучний інтелект у своїй діяльності як ефективний інструмент. Себто ІІІ – це потужний помічник, а не замінник знань, навичок і компетентностей.

Повертаючись до матеріально-технічного забезпечення, слід, окрім того, що я вже сказав, додати необхідність продовжувати ті програми розвитку університету та його матеріально-технічної бази, які було започатковано раніше. Напевно, їх буде дещо переглянуто, але вони працюватимуть і надалі.

– Університетська наука. КПІ є дослідницьким університетом. Тож науковий складник у його діяльності має бути і є дуже значимим. Як не лише зберегти, але й примножити здобутки університетських дослідників та розробників нових технологій, що для цього потрібно за ниніших умов?

– Для цього слід, серед іншого, передусім поглиблювати міждисциплінарність і комплексність досліджень. Має бути не дріб’язковість тематики, бо таке не завжди зрозуміють навіть замовники, а підготовка і пропонування комплексних наукових рішень, коли ми вирішуємо декілька задач і, зрештою, входимо на серйозне наукове чи технічне рішення. І тут, ще раз наголошуємо, важливою є міждисциплінарність, бо на пе ретині галузей і дисциплін є ймовірність отримання гарних результатів.

Другим важливим у цьому плані аспектом є посилення інтернаціоналізації, спільна робота з провідними науковими школами і вченими різних країн.

Наступний елемент – врахування потреб оборони нашої держави і занурення в оборонну тематику в дослідженнях. Це особливо актуально сьогодні й має попит. Понад те, тепер це вже питання не лише України, а й усього світу. Слід думати про забезпечення безпеки і окремих громадян, і цілих країн. Отож навіть інші держави будуть зацікавлені в наших нових розробках, комплексних науково-технічних рішеннях тощо.

Крім того, ми мусимо опановувати нові форми взаємодії із замовниками. А ще, як ми на початку нашої розмови вже говорили, якщо науковець залишатиметься на рівні свого першого вдалого наукового результату, а далі не розвиватиметься, то матиме шанс отримати певне вигорання. Тому ми мусимо забезпечити певний цикл його діяльності: здобуття знань, дослідження і отримання результату, його правовий захист і подальша комерціалізація. Це має спонукати науковця працювати далі, отримувати нові наукові результати, і так далі – за визначенім алгоритмом. Такий підхід передбачає удосконалення відповідної нормативно-правової бази з одночасним формуванням певної науково-інноваційної культури КПІ. Власне, її в університеті вже почали створювати, хоча існують і певні проблеми, що стимулюють її подальший розвиток. Їх потрібно долати – або якимсь заходами адміністративного характеру, або фінансового, чи роз'яснювальною роботою, а найпевніше – усіма разом.

– Ми розмовляли весь час про підготовку інженерів. Однак у КПІ навчають не лише майбутніх інженерів, але й фахівців гуманітарних галузей, які також вкрай потрібні державі. Зокрема її під час війни. Чи змінюються наголоси в їхніх освітніх програмах з урахуванням особливості історичного періоду, в якому ми живемо?

– Насправді, ми вже давно почали над цим працювати. Я сам, коли був деканом факультету соціології і права, ініціював зміну окремих напрямів. Наприклад, коли почалася агресія росії проти України в 2014 році, ми побачили, що поряд зі Збройними Силами найбільшою довірою суспільства користуються волонтерські організації, що набуває

все більшого значення волонтерський рух. Тому ми вирішили, що на спеціальності "Соціальна робота" замість існуючої програми соціальної роботи з молоддю та сім’ями потрібно засновувати нову, яка відповідатиме викликам доби. І ми на її базі фактично розробили нову програму "Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність", розміючи, що волонтери – це ті люди, які в 2014 році суттєво виплинули на збереження всієї України, коли наші воїни не заважали мали необхідне забезпечення. Коли до мене звернулися представники керівництва Міністерства тимчасово окупованих територій та внутрішньо-переміщених осіб України, ми створили програму "Врегулювання конфліктів і медіація", яку підтримали Британське посольство і посольство Швейцарської конфедерації. Деякі реформи ми провели в магістерських програмах підготовки юристів. З’явилися й деякі сертифікатні програми відповідних напрямів. Нині, враховуючи аспект євроінтеграції, ми заснували наукову магістерську програму "Європейські студії". У цьому контексті, не можу не згадати й про деякі наші нові програми, які стосуються фізичної реабілітації ветеранів та інших питань. Започаткували ми й курси підвищеної кваліфікації з військової психології. Тобто цей блок теж реагує на воєнні виклики, і я скажу відверто, що в нас є плани і розуміння того, яким чином оновити деякі програми та, можливо, відкрити нові.

– Багатьох членів університетського колективу зацікавила Ваша ідея про впровадження в університетське життя електронних петицій. Якою, на Ваш погляд, має бути процедура їхнього подання, хто визначить мінімальну кількість підписантів, хто розглядає та ухвалює їх життя?

– Електронні петиції, звичайно, мають скеруватися керівництву університету, це по-перше. Це, до речі, буде один із кроків програм розвитку цифровізації в "Стратегії...", про яку ми говорили. Для визначення процедури підписання потрібно буде вирішити деякі технічні моменти, що не було можливості накручувань, вирішити питання авторизації та інші технологічні речі. Над цим вже ведеться робота.

А далі буде визначено ту кількість підписантів, яка дозволяє приняти петицію на розгляд. Браховуючи те, що наш КПІ – вища величі: більше 22 тисяч студентів, 2,8 тисяч викладачів, декілька тисяч людей, які забезпечують функціонування інфраструктури університету, то будемо вирішувати якою ціфрою буде – тисяча чи більше осіб. Петиції мають бути не дріб’язковими, а такими, що стосуються кардинальних питань діяльності і розвитку університету. Потім петиція, яка набрала певну кількість голосів, розглядається. Якщо вона справді може бути реалізована, включатиметься адміністративні механізми втілення цих пропозицій у життя. Якщо через ті або інші причини петицію неможливо буде реалізувати, або, скажімо, вона нестиме якісь загрози розвиткові університету чи виникнуть ще є якісь об’єктивні обставини, що стають на заваді, тоді спільноті КПІ надаватиметься обґрунтована відповідь, чому її не можна реалізувати.

– Дуже амбітним є розділ Вашої програми, присвячений розбудові нової моделі економіки університету. Яким може бути втілення викладених у ньому ідей? У який спосіб можна розширити коло джерел фінансування освітнього процесу і науки?

– Нова модель економіки передбачає втілення у життя тих планів, про які ми вже вели мову. Це, зокрема, і забезпечення того, щоб КПІ отримував певні кошти від винахідницької д

стор. 2 Це і вже згадане налагодження тіснішої взаємодії з партнерами. Також макро впроваджувати, сказати б, справедливе ціноутворення на освітні та інші послуги, що їх надає університет. Окрім того, не забуватимемо і про раціональне використання нашої ресурсної бази.

— Рейтинги. Нешодавно стало відомо, що перший український виш — Київський національний університет імені Тараса Шевченка — увійшов до надзвичайно авторитетного Шанхайського рейтингу. Критерій потраплення до нового дуже високі, надто для технічного закладу вищої освіти. Чи реально потрапити до нового і КПІ імені Ігоря Сікорського? І як скоро, на Вашу думку, це може статися?

— Так, КНУ імені Тараса Шевченка увійшов до Шанхайського рейтингу. Але слід розуміти, що одним із його критеріїв є наявність серед випускників або працівників університету лауреатів Нобелівської чи інших такого рівня наукових премій. У них є двоє таких вчених, причому одна з випускниць іхнього механіко-математичного факультету отримала Філдсівську премію, яку вважають аналогом Нобелівської в галузі математики, порівняно недавно — в 2022 році. Серед наших науковців таких лауреатів ще немає, і ми нині дивимося, які наші показники відповідають вимогам цього престижного рейтингу, якими ми могли б перевернути цю прогалину. Якщо після ретельного аналізу ми визначимо, що нас на шляху до входження у Шанхайський рейтинг стримує лише відсутність лауреатів таких премій, то нам потрібно буде тільки поліпшувати наші інші показники. Це, звісно, не самоціль, але наше прагнення досягти цього підтягає нас у якості нашої роботи. Коли ми знаємо, що є конкретні цілі, яких ми маємо досягти, ми мусимо шукати інструменти, які дозволяють це зробити. У свою чергу, високі місця в міжнародних рейтингах, або навіть факт перебування в них, тягнуть за собою поліпшення фінансового стану університету, адже це враховується при формульному фінансуванні вищів.

— Що одна Ваша пропозиція, що викликала жеваве обговорення, — про формування більш справедливої системи винагороди за сумінні та ефективну працю співробітників. Якими Ви бачите механізми такого стимулювання?

— Сьогодні ми маємо нормативну базу, яка дозволяє нам встановлювати надбавки, премії для працівників, але попередній аналіз свідчить, що часто-густо люди, які забезпечують досягнення високих результатів, отримують набагато менше, ніж ті, які наче-то керують процесом. Іноді буває багато зайвих ланок, внаслідок чого належну винагороду отримують не безпосередні виконавці проектів і розробок, а представники цих проміжних ланок. Тому додаткові кошти — за показниками. Створюватиметься система: якщо людина досягає визначених цільових показників, це автоматично забезпечуватиме і спрямування її відповідної фінансової винагороди. Якщо ж людина просто відсиджує свої робочі часи, то тут і говорити немає про що. Тобто система додаткових винагород має враховувати додатково досягнуті результати, або якісне виконання роботи. Формула тут проста: "винагороди — за результати". Причому облік цих результатів має буде спрощенім. І це стосується не тільки науково-педагогічної діяльності. Це і господарська діяльність. Це є ефективна робота, скажімо, наших юристів у судах. Це і робота енергоменеджерів: забезпечили, наприклад, заощадження енергоресурсів шляхом впровадження нових ефективних технологій (але не так, що через це всі сиділи в холоді). Цей перелік можна продовжити...

— Ваші перші дні та тижні роботи як ректора збіглися в часі зі вступною кампанією. Непростою завжди, але особливо непростою в ниніні часі. Вам і Вашій команді вдалося впоратися з її викликами. Думаю, що про її результати Ви розповідатимете окремо. Тепер — завершення підготовки до початку навчального року. Швидше за все, в процесі цієї роботи Ви зустрілися з деякими новими для себе питаннями, які, певна річ, не є такими, що їх не можна вирішити, проте вимагають багато сил і часу. Це те, що зазвичай називають "текучкою". Чи вдається Вам її долати і зосереджуватися на основних питаннях, про які ми говорили, та на тих, про які ми не встигли згадати?

— Скажу відверто: за перший місць роботи нам з командою, справді, довелося вирішувати багато поточних питань, зокрема й господарських. У тому числі, довелося вирішувати якісь задавнені проблеми, що раптом повилізали, та інші. Дуже багато зустрічей відбувається і з зовнішніми партнерами. Це потрібно для напрацювання, сказати б, пулу людей, з якими відбуватиметься подальше співробітництво університету, які будуть нашими партнерами. Не скажу, що це буде синергія, але спільно ми досягатимемо ефекту за принципом "Win-Win", коли і партнери, і КПІ будуть у виграші. Отож доводилося концентруватися на самперед на зовнішніх контурах роботи, але й поточній роботі, повірте, в перший місяць було багато. Ми налаштовували певні процеси. Не все ще зроблено, далеко не все. Передусім тому, що ми потрапили на відпустковий період. Ми суттєво не переформатували структуру, проте бачимо, що в деяких випадках взаємодія трохи ускладнено, тож її слід дещо спростити. Тому за місяць чи два на засіданні Вченої ради ми запропонуємо внести певні незначні зміни до системи управління. Загалом, ніхто не збирається руйнувати те, що гарно працює. А те, що слід удосконалити, будемо удосконалювати. Однак, дійсно, поточних справ доволі багато, та головне: ми не допустили, щоби система зупинилася. Навпаки, в деяких моментах надали їй додаткових імпульсів.

Спілкувався Дмитро Стефанович

УКРАЇНСЬКО-ЯПОНСЬКИЙ ЦЕНТР ІНФОРМУЄ

Візит Міністра освіти, культури, спорту, науки та технологій Японії Масахіто Моріяма

Зліва направо: Кунінорі Мацуда, Анатолій Мельниченко, Масахіто Моріяма, Катерина Луговська та Хітоакі Накамура в УЯЦ

29 липня КПІ відвідав Міністр освіти, культури, спорту, науки та технологій Японії Масахіто Моріяма. Його супроводжували Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в Україні Кунінорі Мацуда та заступниця гендиректора директорату міжнародної співпраці Міністерства освіти і науки України Стелла Шаповал.

Вони ознайомилися з Українсько-Японським центром університету, поспілкувалися зі слухачами курсів японської мови та оглянули виставку ікебани, на якій представлено роботи учнів та викладачів Східно-Європейської філії школи Ікенобо.

З високими гостями зустрівся ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського Анатолій Мельниченко. Він висловив вдячність Масахіто Моріяма та Кунінорі Мацуда за цікавість до КПІ та до університетського Українсько-Японського центру і дав високу оцінку діяльності Українсько-Японського центру як місця співпраці КПІ з партнерами в Японії в освітній, науково-технічній та культурологічній сферах. Він також підтвердив, що співпраця із партнерами в Японії і надалі залишатиметься для КПІ одним із пріоритетів.

Під час відвідування бібліотеки УЯЦ Масахіто Моріяма подарував цьому культурному осередку фотоальбом з видами Країни Вранішнього Сонця, авторське публіцистич-

не видання "На шляху до універсального суспільства", а також збірник хоку, написаних М. Моріяма у співавторстві із його дружиною.

У короткому інтерв'ю представникам університетських медіа перший секретар Посольства Японії в Україні Асамура Такао на-голосив на тому, що міністр Масахіто Моріяма вважає, що підтримка України Японією буде продовжуватися у сфері відновлення будівель та промислової інфраструктури, зруйнованих під час російської агресії. Не менш важливою, вважає високопосадовець, є подальше співробітництво Японії з освітніми закладами України. У планах М. Моріяма — зустріч з Міністром науки та освіти України з метою початку впровадження п'ятирічного проекту, у межах якого до Японії щороку направлятимуться 20 українських студентів. Можливо, серед запрошеных студентів опиняться і столичні політехніки.

Віктор Задорнов

Масахіто Моріяма в УЯЦ оглядає виставку ікебани

КПІ співпрацюватиме з JETRO

17 липня КПІ ім. Ігоря Сікорського відвідала делегація Японської організації зовнішньої торгівлі JETRO на чолі з її керівниками — виконавчим віцепрезидентом JETRO Казуя Накаджо та директором JETRO Ukraine Тетсуо Шібата.

З гостями зустрілися Сергій Сидоренко, керівниця Всеукраїнської інноваційної екосистеми "Sikorsky Challenge Ukraine" Інна Малюкова, директорка Українсько-Японського центру КПІ ім. Ігоря Сікорського Катерина Луговська, заступник директора Інноваційного холдингу "Sikorsky Challenge" Сергій Сергієнко.

Представникам JETRO було продемонстровано презентації від КПІ "Japan is getting closer", а також Всеукраїнської інноваційної екосистеми "Sikorsky Challenge Ukraine" та низки стартап-проектів.

Ініціатором візиту виступила JETRO. Про його мету і подробиці розповів кореспондентові "КП" Сергій Сидоренко: "Насамперед, гости хотіли почути від КПІ про стартапи, народжені в університеті, та про те, як КПІ надає їм сприяння. На підставі наших сказаного гості висловили намір представити стартапи України в Японії, які поки що не дуже відомі в їхній країні та у світі". Також висловили бажання сприяти розвиткові співробітництва в сфері бізнесу, економічної співпраці з Україною саме через підтримку, в т.ч. фінансову і на рівні системних консультацій, представлення українських стартапів в Японії, США та інших країнах. Представники JETRO активно обговорювали можливості подальшої співпраці з КПІ, маючи на увазі, що її сприятиме відкриття найближчим часом офісу JETRO в Києві. За всіма питан-

Обговорення співпраці

нями, піднятими гостями, делегація отримала вичерпні відповіді. Зазначу, що достатньо сильне враження спровока-вила на гостей заснована КПІ Інноваційна система "Sikorsky Challenge Ukraine", яка діє в Україні і розвивається вже як міжнародна. Вразили японських гостей і конкретні приклади наших стартапів, що перемогли на конкурсах інноваційних проектів фестивалю "Sikorsky Challenge 2023".

Насамкінець учасники зустрічі домовилися визначити напрями, що становлять спільний інтерес, і підготувати меморандум про співпрацю.

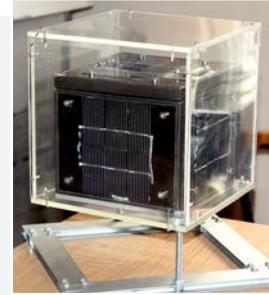
Довідково: JETRO — потужна організація, створена для сприяння розвитку торговельно-економічного співробітництва Японії з іншими країнами світу. Має 48 регіональних офісів в Японії та 76 офісів у 55 країнах.

Володимир Школиний

10 років – строк чималий навіть у житті людини. Що вже там казати про унікальний зразок нової технології, який безперервно працює вже понад 10 років – при тому, що його розробники навіть не сподівалися на те, що він зможе функціонувати більше року-двох. Бо вони конструктували та складали космічний апарат, і то не звичайний, а супутник нового для України класу CubeSat. Такі апарати більше відомі під назвою "наносупутники", оскільки належать до категорії надмаліх штучних супутників Землі, поява яких стала можливості завдяки стрімкому розвитку мікромініатуризації та нанотехнологій. Чигачі вже, напевно, зрозуміли, що мова йде про перший наносупутник, створений у КПП та, загалом, в Україні, "PolyITAN-1", який 10 років поспіль щодня додає все нові тисячі кілометрів навколо земної орбіти. Це справжній рекорд, і до Книги рекордів України подано документи, щоби його було офіційно зареєстровано. Варто додати, що це, схоже, рекорд не лише український. До речі, перше свідоцтво про національний рекорд "PolyITAN-1" принес університету в 2014 році – після його успішного запуску як першого подібного космічного апарату, створеного в Україні.

Нагадаємо, наносупутник КПП запустили в космос пізно ввечері 19 червня 2014 року в межах Міжнародного проекту QB50, участь у якому брали ще три десятки університетів з 17 різних країн. Себто разом з "PolyITAN-1" ракета-носій "Дніпро" вивела на орбіту ще 32 університетські наносупутники, більшість з яких завершили свою місію впродовж першого року польоту. Ну а нині з цієї партії навколо Землі літає лише один – той, що його створили науковці, інженери і студенти КПП під керівництвом наукового співробітника теплоенергетичного факультету (тепер НН ІАТЕ) Бориса Рассамакіна. Працювали над апаратом фахівці різних напрямів – представники шістьох факультетів КПП, адже складається він з чотирьох головних модулів-підсистем: модуля енергозабезпечення, модуля радіозв'язку, модуля управління і модуля корисного навантаження.

Метою розробки та запуску першого університетського наносупутника КПП було дослідження елементів конструкції апарату, зокрема сонячних датчиків для малих космічних апаратів задля їхнього подальшого вдосконалення й використання в наступних супутниках цієї серії, відпрацювання технологічних режимів польоту; перевірка енергетики розроблених в університеті сонячних джерел живлення; адаптація до умов космосу і поліпшення для майбутніх польотів циф-

Члени команди розробників університетського наносупутника

рових каналів передачі інформації з супутника на Землю та команд управління ним; дослідження впливу космічного простору на роботу електронних підсистем супутника; дослідження функціонування систем GPS оригінальної конструкції.

І ось вже 10 років поспіль він перебуває на навколоземній орбіті й регулярно передає сигнали телеметрії до університетського центру управління польотом. Отримувані від нього дані є надзвичайно корисними для дослідників та інженерів, які в межах Космічної програми КПП розробляють і розробляють нові університетські космічні апарати.

Отож творці "PolyITAN-1" зібралися 3 липня на Відділі історії авіації і космонавтики ім. Ігоря Сікорського ДПМ ім. Бориса Патона при КПП, щоби відзначити цей своєрідний ювілей. "Серед членів команди були студенти старших курсів і аспіранти. За результатами розробки окремих підсистем було захищено понад 20 магістерських дисертацій і 2 кандидатські, – розповів голова Вченої ради КПП, а в ті часи – проректор з наукової роботи університету, Михайло Ільченко, – тобто робота над апаратом була ув'язана з навчальним процесом. І, звісно, були тут і наука, і вирішення інженерних завдань". Проект був ініціативний, замовників тоді на апарат не було, тож працювали здебільшого на ентузіазмі та, за словами Михайла Ільченка, завдя-

ки невеличкому фінансуванню розробки окремих складників наносупутника в рамках інших бюджетних тем видівлених напрямом. До створення першого університетського супутника доклали свої знання, руки, час і бажання загалом 23 люди. Щоправда, прийти на зустріч змогли не всі: хтось вийшов на пенсію, хтось після початку повномасштабної війни пішов захищати Батьківщину, комусь не дозволила робота, а когось вже немає на світі. Але організатори зустрічі згадали всіх, а тим, хто прийшов на неї, Михайло Ільченко вручив Подяки Вченої ради університету.

Невеличке зібрання розпочалося з певним запізненням, бо за кілька хвилин до його відкриття в університеті було вимкнено світло, що унеможливило демонстрацію на широкому моніторі деяких фотографій і слайдів, які вже стали історією. Втім, після підключення генератора робота почалася – нічого не відіш, такі вже реалії нашого часу. Тому на близькі торохтина двигуна ніхто вже не зважав. Тим більше, що минуле немов повернулося на 10 років назад. Навіть не на 10, а на цілі 18, бо, за словами розробника підсистеми радіозв'язку Миколи Першина, старт робіт зі створення власного наносупутника КПП варто відносити не до 2012 року, як звичай вважається, а до травня 2006. "Перші офіційні роботи зі створення цього супутни-

ка насправді почалися у травні 2006 року. Це була перша науково-дослідна робота з цієї тематики, на яку з ініціативи ректора Михайла Згуровського було виділено 150 тисяч гривень. Виконавцями стали факультет авіаційних і космічних систем і радіотехнічний факультет, які розробили аванпроект", – розповів він. – За кілька років по тому всі тодішні напрацювання були реалізовані в проекті "PolyITAN-1" – практично без змін".

А проте справжня робота над створенням університетського наносупутника розпочалася, дійсно, 2012 року. Тоді й сформувався кістяк команди його розробників. Слід зауважити, що такий проект не міг рухатися без проблем. Скажімо, через збій програмного забезпечення підготовка супутника до його розміщення в розробленому голландською фірмою "ISIS" пусковому контейнері, яке здійснювалося в Нідерландах, завершилася лише за 2 доби до його відправки. Вже на місці, де всі 33 апарати, які мали бути запущені в космос 19 червня, встановлювали на визначені для них місця у контейнері, виявилось, що габарити "PolyITAN-1" на 2 мм більші за посадкові розміри. Довелося підглилювати (!) розташовані з краю конструкції сонячні елементи дисковою електрофрезою, придбаною в місцевому магазині інструментів. Були й інші моменти – про них сьогодні цікаво згадувати, проте тоді вони коштували розробникам чимало нервів.

Та хай би там як, проект вийшов напрочуд вдалим! І свідченням цьому є публікація "Кіївського політехніка" 10-річної давнини. Це уривок з інтерв'ю з керівником лабораторії наносупутникових технологій ТЕФ Борисом Рассамакіним (*"КП" №29, 2014 р.*).

B. Миколасенко. – Як довго функціонуватиме супутник? **Б. Рассамакін.** – Гарантійний термін експлуатації – 1 рік. Можна очікувати 1 рік 4 місяці. Термін експлуатації обумовлюється тривалістю роботи електронного обладнання та акумуляторів, на які негативно впливає космічна радіація. А взагалі на такій орбіті супутник може знаходитися приблизно 6-7 років – доки через гальмування не увійде в цілінні шари атмосфери і не згорить...

Як бачимо, навіть такі визнані в своїй галузі фахівці інколи помилуються. Але подібні помилки – це результат особливо відповідального й навіть прискіпливого ставлення до власної роботи та роботи всієї команди. Вони не на шкоду, а на користь справи...

Дмитро Стефанович

АДРЕСИ УСПІХУ

Лідер технічної освіти України – КПП ім. Ігоря Сікорського активно співпрацює із зовнішніми партнерами з метою оновлення навчально-лабораторної бази та впроваджує освітні програми, адаптовані до запитів ринку праці і високотехнологічного бізнесу. Уже кілька років на РТФ працює лабораторія "Datacom", обладнана потужним сучасним обладнанням Huawei. Навчачтися в ній можуть не лише студенти-радіотехніки, а й КППники з інших факультетів.

сандр Юрійович. "До речі, в 2022-2023 навчальному році під його керівництвом за підтримки партнерів і випускників силами трудового колективу радіотехнічного факультету зроблено сучасний ремонт приміщення і облаштування лабораторії "Datacom", що сприяє популяризації технічної освіти і виведенню надання освітніх послуг КПП ім. Ігоря Сікорського на новий рівень", – розповідають колеги науковця.

Між іншим, Олександр Мирончук – вихованець Київської політехніки, випускник РТФ 2015 року. Про себе розповідає стримано, але факти свідчать самі за себе. З 2016 по 2020 рік навчався в аспірантурі КПП ім. Ігоря Сікорського, в 2021 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь доктора філософії за спеціальністю 172 "Телекомунікації та радіотехніка". Понад те, ще з 2016-го працював асистентом кафедри радіотехнічних пристрій та систем, з 2021 року – старший викладач. У 2024 році отримав вчене звання доцента.

Зауважимо, науковець має широке коло професійних інтересів: широкосмугові системи передачі даних, радіолокаційні системи, вбудовані системи, системи інтернету речей (IoT) тощо. Він є автором і співавтором 10 наукових статей, 8 навчальних посібників та понад 30 доповідей на міжнародних і всеукраїнських конференціях. Нещодавно пройшов стажування в Чеському технічному університеті за програмою "Nikola Tesla". Як відповідальний викладач та керівник брав участь у виконанні комп'ютерних мереж", – говорить Олек-

О. Мирончук

двох ініціативних науково-дослідних робіт, присвячених оцінюванню параметрів безпровідних каналів в OFDM системах зв'язку. Нині є виконавцем завдань перспективного плану розвитку наукового напряму "Технічні науки" Національного технічного університету України "Кіївський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського".

Як керівник гуртка інженерного спрямування "Вбудовані системи", що діє на кафедрі радіотехнічних систем, дослідник активно зачуває до наукової творчості своїх підопічних. Студенти отримують знання і практичний досвід, працюючи над реальними проектами. "Гурток створено з метою підготовки студентів до самостійної інженерної роботи, а також забезпечення сприятливих умов для всебічного інтелектуального розвитку студентів радіотехнічного факультету й обдарованої молоді, – ділиться наставник. – Члени гуртка займаються розробкою спеціалізованих систем керування, моніторингу й обробки даних на основі мікроконтролерів, микропроцесорів та цифрових сигналних процесорів. Вони набувають практичних навичок проектування радіоелектронних пристрій та систем починаючи від формулування технічного завдання і закінчуючи виготовленням робочого екземпляра".

Зокрема гуртківці створили "Інтерактивний логотип" – логотип радіотехнічного факультету з підсвіткою, розміщений в холі корпусу №17. Підсвітку реалізовано за до-

помогою RGB світлодіодних стрічок. Режими підсвітки складаються з набору патернів, які забезпечують як стаціонарне світіння, так і кольорові анимації. Керування здійснюється за допомогою телеграм бота. Користувачі самостійно можуть вибирати і встановити бажаний режим. Відвідувачі радіотехнічного факультету із задоволенням фотографуються біля логотипа. Особливо система цікава айтітурентам та є неабияким елементом популяризації технічної освіти в Україні, вважають на кафедрі.

Цілком закономірно, результивна практика молодого науковця не лишилася непоміченою. За вагомий особистий внесок, пілдну наукову діяльність та високі професійні досягнення в 2024 році Олександра Мирончука нагороджено Грамотою Вченої ради КПП ім. Ігоря Сікорського та визнано переможцем конкурсу "Молодий викладач-дослідник – 2023". А нещодавно його, у складі молодої команди управлінців КПП, призначено проректором з розвитку інфраструктури університету. На цій посаді він зможе ще повніше реалізувати свої напрацювання та віміння задля розвитку і зміцнення країнського технічного університету країни. Звісно, молодий лідер мріє і надалі популяризувати технічну освіту в Україні, ділиться актуальним практичним досвідом зі студентами та робити КПП ще кращим.

"Місце, де народжується майбутнє!" – таким гаслом відкривається інтернет-сторінка РТФ. Дійсно, молоді науковці, які зросли і набувають досвіду в КПП, здатні творити майбутнє, починаючи з відбудови країни та сприяючи її економічному становленню".

Надія Ліберт

Рекордний "PolyITAN-1": 10 років на орбіті

Про формування антикорупційної культури у вищій освіті

Міністерство освіти і науки України 13 червня 2024 року видало наказ № 842 "Про внесення змін до деяких стандартів освіти", який внесе зміни до стандартів першого (бакалавського) рівня вищої освіти. Розділ "Перелік компетентностей випускника" доповнено пунктом, який визначає, що випускник повинен володіти "здатністю ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу непрописаності корупції та будь-яких інших проявів недоброочесності".

Цей крок до забезпечення формування несприйняття корупції молодим поколінням на рівні вимог до стандартів вищої освіти свідчить про величезний крок від "пострадянського" стандарту освіти до нового – прогресивного та сучасного.

Він дійсно на часі, бо навіть досвід викладання антикорупційної дисципліни в КПІ ім. Ігоря Сікорського продемонстрував, що переважна більшість студентської спільноти університету не до кінця розуміє, що таке "корупція", "недоброочесність", які шкідливі наслідки має корупція не тільки для якихось вигаданих осіб, а для кожного із нас.

Для успішного впровадження змін, передбачених наказом, слід здійснити комплекс заходів на рівні закладів вищої освіти та органів управління освітою. Ці заходи включають:

- розробку та оновлення освітніх програм: вищі навчальні заклади повинні переглянути та оновити свої освітні програми, додавши нові дисципліни та теми, присвячені антикорупційним питанням та етичним аспектам професійної діяльності;

- підготовку викладачів: потрібно організувати тренінги та семінари для викладачів, щоб підвищити їхню кваліфікацію у сфері антикорупційного навчання та виховання етичних норм у студентів;

- інтеграцію антикорупційних питань у поточні дисципліни: навчальні заклади можуть включити антикорупційні питання до існуючих дисциплін, таких як право, економіка, менеджмент тощо. Це дозволить студентам бачити антикорупційні аспекти у різних контекстах;

- практичні заняття та дослідження: організацію практичних занять, де студенти можуть аналізувати реальні випадки корупції, проводити дослідження та розробляти власні антикорупційні стратегії;

- співпрацю з антикорупційними організаціями: вищі навчальні заклади можуть співпрацювати з антикорупційними організаціями та державними структурами для обміну досвідом та знаннями, організації спільних заходів та проектів.

Для забезпечення ефективності впровадження нових компетенцій від органів управління освітою вимагається проводити регулярний моніторинг та оцінку освітніх програм. Це може включати:

- оцінку знань та навичок студентів: проведення тестів, анкетувань та інших методів оцінки для визначення рівня знань та навичок студентів у сфері антикорупційної діяльності;

- зворотний зв'язок від студентів та викладачів: організація опитувань та збору зворотного зв'язку для виявлення проблем та визначення шляхів їх вирішення;

- аналіз результатів: аналіз результатів моніторингу та оцінки для подальшого вдосконалення освітніх програм та підходів до антикорупційного навчання.

Переваги нововведень є очевидними та такими, що працюють у довготривалий перспективі розвитку України:

- підвищення якості освіти: інтеграція антикорупційних питань в освітні програмах сприятиме підвищенню якості освіти та формуванню високих моральних та етичних стандартів серед студентів;

- розвиток відповідальних громадян: випускники з новими компетенціями будуть здатні ухвалювати рішення та діяти на основі принципів чесності та відповідальності, що сприятиме розвитку відповідального громадянського суспільства;

- зменшення корупційних ризиків: формування у випускників навичок розпізнавання та запобігання корупції допоможе зменшити корупційні ризики у різних сферах професійної діяльності.

Отже впровадження нових компетенцій у стандарт першого (бакалавського) рівня освіти сприятиме формуванню відповідальних та етичних фахівців, здатних протистояти корупції у своїй професійній діяльності. Для успішної реалізації цих змін необхідно забезпечити підтримку на рівні органів управління освітою, а також проводити регулярний моніторинг та оцінку результатів.

Яна Цимбаленко,
уповноважена особа з питань запобігання
та виявлення корупції у КПІ ім. Ігоря Сікорського

Доречі: 15 липня з нагоди Дня Української Державності та Дня хрещення Київської Русі – України, Президент України Володимир Зеленський нагородив державними нагородами військових та представників інших професій. Серед відзначених – і уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції у КПІ ім. Ігоря Сікорського, доцентка факультету соціології і права, постійна авторка "Київського політехніка" Яна Цимбаленко. Вона отримала звання "Заслужений працівник освіти України". Посвідчення і нагрудний знак до нього вручив її особисто Президент України. Вітаємо Яну Юріївну з нагородою і зичимо її подальших успіхів у роботі!

ОСВІТНІ ОБРІЇ

Шість проектів від учасників Літньої школи

На початку липня 2024 року в "розумному укритті" Науково-технічної бібліотеки ім. Г.І. Денисенка КПІ ім. Ігоря Сікорського відбулася Літня школа "Формування міського середовища для завтрашнього дня".

Захід, організований у рамках проекту "UniCities", зібрав студентів чотирьох університетів, які є партнерами проекту, щоби не лише надати теоретичні знання у сфері природоорієнтованих, сталих та стійких рішень для відновлення громад та адаптації до змін клімату, але й дати їм можливість напрацювати практичні навички та представити власні проекти.

Під час проведення школи студенти працювали над вирішенням питань відновлення території кампусу Національного університету "Чернігівська політехніка". Учасники та учасниці школи у форматі хакатону розробляли пропозиції рішень у сфері сталого, адаптивного та стійкого відновлення: будівель, соціальних відносин, публічних просторів, екосистем, середовища, взаємодії міста та університету.

Навчання проходило у змішаному режимі: онлайн або очно. Очна робота проводилася у КПІ ім. Ігоря Сікорського та в НУ "Чернігівська політехніка".

Літню школу було організовано за фінансування EU's Erasmus+ programme. Головна мета цього проекту – розкриття трансформативного потенціалу українських університетів як катализаторів і прискорювачів системних змін у містах у напрямку сталого розвитку та кліматичної нейтральності через міждисциплінарні дослідження, освіту та інновації, орієнтовані на виклики суспільства та співпрацю. Партнерськими інституціями цього проекту є Королівський технологічний інститут (Швеція), Політехнічний

України, але його важливо досліджувати, аби започувати та покращувати найкращі практики.

Директор центру розвитку стартапів й інновацій НУ "Чернігівська Політехніка" та засновник ГО "Еко місто" (Чернігів) Сергій Безбородко розповів про специфіку співпраці університетів з муніципалітетами, а також її важливість у підході Build Back Better та найбільш успішніх інші кейси, такі як школа стартапів "StartUP", прийом пластику HOPE та багато інших.

Ще одну лекцію прочитав дослідник кафедри стального розвитку, наук та технологій збереження довкілля Королівського технологічного інституту Олексій Пасічний (він, до речі, у 2005-2013 роках очолював Наукове товариство студентів та аспірантів КПІ). Лекція стосувалася технологічних рішень для забезпечення кліматичної нейтральності в містах. Особливу увагу було присвячено досвіду Швеції.

Хайме Морено Серна, представник Політехнічного університету Мадриду, та Оксана Удовик, представниця Політехнічного університету Валенсії, поділилися існуючим досвідом в Іспанії щодо розбудови взаємодії університетів та міст з метою реалізації рішень сталого розвитку.

Завідувачка відділу прикладної метеорології та кліматології Українського гідрометеорологічного інституту ДСНС НАН України, кандидат географічних наук Віра Балабух представила лекцію на тему "Зміни клімату та перспективи для України. Необхідні принципи та рішення". Віра Балабух займається дослідженням клімату вже понад 15 років і переконана, що питання екології не можна відкладати на потім. Дослідниця назначає: "До кінця ХХІ століття зміни

Учасники Літньої школи

університет Мадриду (Іспанія), університети з України – КПІ ім. Ігоря Сікорського, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, НУ "Чернігівська політехніка", Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая, а також Асоціація міст України, CANactions School, Асоціація інженерів сталих енергетичних технологій України, Український гідрометеорологічний інститут ДСУНС НАН України.

Перший день дозволив учасникам ознайомитися з досвідом Швеції у сфері природоорієнтованих рішень для міст. Директорка ініціативи "Viable Cities" і сталого міського розвитку кафедри сталого розвитку наук та технологій Королівського технологічного інституту професорка Ольга Кордас поділилася думками й напрацюваннями, що стосувалися програми "New European Bauhaus" та інших стратегічних документів ЄС в контексті адаптації до змін клімату: ключові принципи, цінності, тощо. Особливу роль вона приділила впливу та прикладному значенню європейського досвіду для політики відновлення в Україні. Ольга Кордас відзначила успішні проекти, які вже були реалізовані та змінили життя громадян на краще, у т.ч. і в Україні. Стратегічні підходи, рішення та трансформація міст через стратегії, орієнтовані на глобальні цілі, були розглянуті на конференції "Valencia 2030", яку відвідала лекторка. Так, вона познайомила учасників з житловим районом "Sege Park", який був тестовим простором для упровадження сталих рішень. Основними стовпами будівництва понад 1000 нових житлових просторів були саме сталість, спільна економіка та міське фермерство. Під час реалізації проєкту вдалося поєднати вже наявні старі конструкції з новітньою інноваційною архітектурою. Окрім того, Ользі та студентам вдалося подискутувати на тему економічної доцільності реалізації таких проєктів. Не кожен досвід є релевантним для

клімату та їх вплив посилюватимуться, що вже зараз вимагає розробки заходів з адаптації і пом'якшення негативних впливів та використання нових потенційних можливостей, які відкриваються".

Архітектор, віце-голова міжнародного "Active House Alliance" Олександр Кучерявий ознайомив учасників з міжнародним підходом до створення проєктів, гідних епохи сталого розвитку.

Константин Кучабський та Роман Сах розповіли про досвід співпраці університетів та муніципалітетів у рамках діяльності Платформи "Острів".

Після лекції та отримання вихідної інформації учасники поділилися на чотири команди та почали думати над власними ідеями з відновлення територій кампусу НУ "Чернігівська політехніка". При цьому кожна команда мала можливість консультуватися додатково із фахівцями в тій чи іншій галузі. Як результат було представлено шість проєктів: "EcoVance – New type shelter", "M&H – Зона перед гуртожитком заради ментального здоров'я", "BarHaus – VertiGreen", "Seventeen – Designing a passive, partially autonomous dormitory", "Green Future – Eco area in front of the 1st Campus building CPNU", "A1 – Redevelopment Dormitory". На думку журі, всі проєкти були цікавими та унікальними. Разом з тим, окрім було відзначено дві роботи команд з м. Харків "M&H – Зона перед гуртожитком заради ментального здоров'я" та "EcoVance – New type shelter", а також проєкт "Green Future – Eco area in front of the 1st Campus building CPNU" від учасників з м. Чернігів.

Усі презентовані роботи будуть представлені потенційним інвесторам для їхнього подальшого впровадження або для відновлення території кампусу в Чернігівській політехніці чи для інших подібних об'єктів.

**Володимир Волощук, професор,
зав. кафедри АЕП ННІАТЕ,
координатор проєкту "UniCities"**

На згадку про піонера вітчизняного літакобудування

У кампусі Національного технічного університету України "Кіївський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" 5 липня відкрито пам'ятник одному з його славетних співробітників, ім'я якого назважди вписане в історію вітчизняного авіабудування. Мова про екстраординарного професора КПІ Олександра Сергійовича Кудашева – одного з перших вітчизняних авіаконструкторів.

Пам'ятник Олександру Кудашеву в КПІ

Відкриття цього пам'ятника стало завершенням створення меморіальної скульптурно-архітектурної композиції, присвячений цій непересічній особистості. Нагадаємо, першу її чергу – масивну кам'яну брилу з меморіальною дошкою – було відкрито ще в листопаді 2017 року. Поставлено пам'ятник за корпусом №4 на краю скверу "Сосновий" невипадково: саме на цьому місці в 1910 році стояв дерев'яний сарай- ангар, у якому Олександр Кудашев – розробник первого в Російській імперії літака вітчизняної конструкції, який піднявся в небо, – побудував свій апарат "Кудашев-1" (пізніше були ще "Кудашев-2", "Кудашев-3" і "Кудашев-4").

Конструктор сам і випробував свого літака. "23 травня 1910, або 5 червня за новим стилем, Олександр Кудашев здійснив перший політ на Сирецькому іподромі, де пізніше було побудовано споруди кіностудії імені Олександра Довженка. І ця дата зафіксована як день народження вітчизняної авіації", – розповів, розпочинаючи церемонію відкриття цієї композиції, ініціатор її створення академік НАН України Михайло Згуровський. Інформацію про те, чому і на честь кого встановлено кам'яну брилу з фігурою стрункого чоловіка у формі викладача КПІ, надано на згаданій вище гранітній дошці з зображенням аерoplana і стислим пояснювальним текстом.

Фігуру Олександра Кудашева створив і майстерно поєднав з каменем і довколишнім простором скульптор Олександр Кузьмін – автор ще кількох скульптурних композицій і меморіальних дошок, які прикрасили КПІ, водночас, увічнили пам'ять видатних вчених, які в різні часи працювали в університеті або його закінчували. "Людина була неординарною, тож хотілося, щоб і пам'ятник вийшов неординарним. Тому в ньому використано і певні символи літакобудування та й, власне, життя Кудашева: його креслення,

льотний шолом тих часів, авіаційна куртка, рукавички", – звернув він увагу присутніх на атрибути, які дійсно доповнюють і роблять завершеною всю композицію.

Спорудження такого комплексу було б неможливим, якби не фінансова допомога мецената, яким виступив випускник КПІ 1989 року, відомий бізнесмен Петро Багрій. "Коли мене запросили взяти участь у цьому проекті, я з радістю погодився. Я дякую КПІ, що тут бережуть пам'ять про своїх вчителів і славетних попередників. Важливо дивитися не лише в майбутнє, що КПІ також успішно робить, але й триматися свого коріння: це дає силу, натхнення і бажання змінювати світ на краще, – наголосив він. – Я пишаюсь КПІ – своєю Альма-матер, і радий бути дотичним до такої справи".

Про проблеми, що їх довелося долати при створенні пам'ятника, розповів голова Вченої Ради КПІ академік НАН України Михайло Ільченко. Однією з головних було те, що портрета Олександра Кудашева сьогодні не знайдено. Працівники університетського музею витратили багато часу, щоб його відшукати, але марно (є кілька фотографій Олександра Кудашева на його літаку або поруч з ним, однак зроблено їх було з достатньою відстані, на якій обличчя важко розгледіти. – прим. редакції). Тому образ Олександра Кудашева на пам'ятнику є дещо узагальненим. Але, зауважимо, це зовсім не применшує мистецької та історичної цінності цього твору.

Олександр Кузьмін розповів "КП" і про пошуки найкращого варіанту втілення замислу, і про співпрацю з представниками КПІ. "Потрібно було знайти найкраще втілення образу Кудашева. Ескізів було декілька. Урешті-решт зупинилися на тому, який ви бачите. Ми ще думали, залишити чи прибрати таблицю з написом. Вирішили залишити, бо вона таки допомагає глядачеві, адже на ній – інформація про цю людину та її справи. І, звісно, ми залишили недоторканну камінну брилу, яка є природною формою, що, як на мене, доволі вдало з'язлося в едину композицію..."

А втім, докладніше про роботу Олександра Кузьміна над скульптурами та меморіальними дошками в КПІ читачі зможуть дізнатися з інтерв'ю з ним, яке буде розміщено в одному з більших номерів "Кіївського політехніка".

Дмитро Стефанович

ОСВІТНІ ОБРІЇ

КП ім. Ігоря Сікорського продовжує серію буткемпів, спрямованих на відновлення України, у межах міжнародного проекту RESCUU. Після успішних торішніх буткемпів, у липні ц.р. в університеті було проведено буткемп "Наука та інновації заради відродження України". Серед його організаторів – Уппсальський університет (Швеція), Познанський технологічний університет (Польща), НУ "Києво-Могилянська академія". Захід проходив у режимі офлайн і онлайн та включав у себе численні лекції, панельні дискусії та практичні заняття. Участь у них узяли 32 представники різних ЗВО з кількох українських міст.

З 8 до 12 липня 2024 року студенти з різних куточків України спільно з експертами говорили про основи цивільної безпеки, роль сучасних технологій (штучного інтелекту та 3D-друку) у післявоєнній віdbudovі України, обговорювали необхідні зрушенні в найосновніших сферах життедіяльності країни під час і після війни, формували власні бачення майбутнього України. Також учасники презентували власні ідеї відродження України. Далі пропонуємо огляд подій, які відбувалися на буткемпі, в хронологічному порядку.

Отож вранці першого дня учасники вирушили на екскурсію територією КПІ. Екскурсійну частину довелося перервати через масовану ракетну атаку на Київ. Учасників було оперативно переведено до багатофункціонального укриття CLUST SPACE. У другій половині дня відбулася офіційна церемонія відкриття буткемпу. Проектна координаторка Балтійської програми університетів Уппсальського університету Людмила Бабак привітала учасників і підкresлила значення міжнародного співробітництва у відродженні України. Кандидат історичних наук Юрій Перга виступив з темою "Перспективи інтеграції України до глобального безпекового порядку на основі сценаріїв завершення війни". Він проаналізував можливі сценарії завершення війни та їхній вплив на майбутню інтеграцію України у світове співтовариство. Після перерви відбулася панельна дискусія, під час якої студенти мали змогу виступити в ролі експертів та обговорити можливі сценарії майбутнього України.

Другий день буткемпу розпочався з панельної дискусії на тему "Гуманітарне розмінювання – освітній та науковий виклик для України". Представники Держпраці, Навчально-наукового центру інноваційних тех-

нологій гуманітарного розмінювання та партнери обговорювали проблеми розмінювання територій України. Далі учасники взяли участь у діловій грі "Безпекове ситуаційне моделювання", що її провела ст. викладач кафедри ОГПЦБ НН ІЕЕ, кандидат соціологічних наук Анжела Пятова. Команди розглядали кризові ситуації, такі як надання першої домедичної допомоги та дії в умовах завалу після землетрусу. У другій половині дня відбулася прак-

Під час лекції Віктора Карамушка

тична секція з 3D-моделювання. Засновник 3D-лабораторії Данило Приходько представив історію і практичне застосування 3D-друку в різних галузях і провів з учасниками практичне заняття.

Третій день розпочався з лекції на тему штучного інтелекту. Професори Олексій Писарчук та Сергій Стренко розповіли про базові методи у ШІ та машинному навчанні, наголосивши на важливості глибокого розуміння математики для осягнення цих дисциплін. Кандидат біологічних наук

Віктор Карамушка зупинився на екологічних викликах, зокрема на наслідках трагедії на Каховській ГЕС. Завідувач кафедри відновлюваних джерел енергії ФЕА Василь Будько розповів про практичне використання відновлювальної енергетики, підкресливши важливість зеленого тарифу та використання сонячної енергії.

Вранці четвертого дня професор Родні Стівенс з Гетеборзького університету представив презентацію на тему "Оцінювання проекту за допомоги ШІ" і розповів про основні аспекти застосування штучного інтелекту в дослідницькій діяльності та поділився досвідом використання концептуального моделювання.

Важливою частиною заходу стала панельна дискусія, де учасники обговорили свої ідеї та бачення майбутнього України. Учасники поділилися різноманітними думками та пропозиціями щодо розвитку країни, обговорюючи важливість волонтерства, освіти, технологій та екологічних рішень. Кожний учасник буткемпу мав можливість представити у вигляді пітчу своє бачення майбутнього України. Один із них – студент III курсу НН ММІ Яків Мацкул в разом з кореспондентом

"КП" зазначив: "Вирішив прийти на лекції та практичні заняття буткемпу, бо сподівався, що після участі у ньому з'явиться імовірність проявити себе в розробці певного проекту і, врешті, принести користь країні в цей нелегкий для країни і всіх нас час. Зараз я вже конкретно займаюсь проблемами удосконалення укриттів, що в ниші умовах, вважаю, дуже актуальну".

Насамкінець всі слухачі отримали сертифікати про участь у буткемпі.

Володимир Школьний, за інф. ДМС

КІЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

газета Національного технічного
університету України
«Кіївський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

<https://www.kpi.ua/kp>

Ідентифікатор друкованого медіа
в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа
R30-03597

Головний редактор: Д.Л. СТЕФАНОВИЧ

Проеvidний редактор: Н.С. ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка: І.Й. БАКУН

03056, м. Київ,
вул. Політехнічна, 14,
корп. №16, кімната № 126

gazeta@kpi.ua

(044) 204-85-95

Відповіальність за достовірність інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.